

י"ז חשוון תשפ"ו

שנה ז' | גליון מס' 289

בפיקוח
רבנים ומחנכים
שליט"א

פניות והודעות למערכת:

ניתן להשאיר בקו 'בני בינה'
טל': 03-3064100 שלוחה 6.

לתרומות ולהנצחה בעלון:

דרך עמדות נדרים פלוס: 'בני בינה' -
ארגון בני בינה לילדי בני התורה
או בטל' 055-6705847

בינו נא זאת

"הלם באבן בכל כוחו מכת מחץ אדירה, וראו זה פלא הפטיש נשבר לשנים..."

בראש, פאָשר סביבו יושבים בני משפחתו הקרובים וכמה משירי הממלכה.

נגש הוא אל עבר פסא המלכות, פותח את תיקו ומוציא מתוכו את היחלום המרהיב, ומגישו לפני המלך. רחישות התפעלות נשמעו מפל עבר, 'נדיר', 'מדהים', 'מרהיב'.

המלך נוגש את מבטו באבן שלפניו: "אין זה יהלום! קבע המלך על אמת.

"גדול הוא לאין שעור מגדלו של יהלום."

"יתרה מזו", הוסיף המלך. "יהלום צריך לטש עם יהלום, מהיכן ישג יהלום גדול מזה?"

אינני מאמין שזהו יהלום אמתי! פסק ונחצות!!!

ליתר פסחון, פנה המלך לאחד מהזקנים שעמדו לצדו ובקש הימנו להביא פטיש כבד.

לאחר מכן פנה אל אחד השירים שישב בסמוך ובקשו להכות עם הפטיש בכל כוחו על גבי האבן הקרה, לראות אם אבן היא חזקה כמו יהלום, ואם אכן מדובר ביהלום אמתי.

השר שישב לצדו של המלך נבהל עד מאוד והחל לרעד בכל גופו, תרד הוא לנחש יהלום יקר ערך ונדיר שהשקע בו הון רב, ואף אמוו להתנוסס בכתר המלך.

חשש הוא שמא יתברר לבסוף שהוא זה ששבר את היהלום במו ידיו, ויפנה אל המלך והתחנן על נפשו לצוות על מישו אחר שישבר את האבן, פשוט הוא איננו מסגל...

בזה אחר זה פנה המלך אל יתר השירים, ואף אחד מהם לא הסכים לנסות לשבר את האבן.

לאחד כואבת היד, ולשני אין כח להרים את הפטיש הכבד, כל אחד מהם התחמק בתרוץ אחר.

לבסוף פנה המלך אל האהוב והכיבוי, אותו השר עצמו שטרח כה רבות ומכר את כל רכישו על מנת לקנות את היהלום הנדיר, ובקש ממנו: "אולי תנסה אמתה!..."

"בשמחה!!!!", השיב בקול גדול, ובקש שיעבירו לו את הפטיש.

משחזקא לפניו הפטיש, הלם באבן בכל כוחו מכת מחץ אדירה, וראו זה פלא: הפטיש נשבר לשנים, אף היהלום לא נסדק אפילו סדק קל.

הנוכחים כלם נשמו לרוחה, ופלשו פה אחד: "זה לא חכמה, השר בנדאי דע מלכתחלה שזהו יהלום!" "לא ולא!!!" - הצהיר השר.

"לא הייתי בטוח כלל, כי האבן הגדולה הזו היא באמת יהלום אמתי..."

"אם כן - כיצד העזת לנסות?" שאלו כלם.

"שוטים שבועלים", השיב להם השר: "לשם מה חושבים אתם שהקברתי את כל רכישתי?"

האם נד' להשיג אבן יקרה?

לא ולא!

הקברתי הכל וטרחתי כה רבות אף ורק לכבודו של המלך. ומה הוא כבודו של המלך, אם לא לקים את בקשתו ורצונו, בלי שום חשבונות אישיים!?"

גם כשהוא מצוה לקלקל ולנתץ!..."

לשמע הדברים קם המלך מכסאו, חבק את השר, נשקו על מצחו, והורה להכפיל את רכישו, ומנחה מעתה ואילך להיות משנה למלך...

כלמד מלגניו הגדול, אברהם אבינו עליו השלום, שהיה מוכן בכל עת להקריב את כל עתידו וזרעו, רכישו ורצונותיו, במסירות נפש, בלי חשבונות ותרוצים, לקים את רצונו ואיוויו של הקדוש ברוך הוא בשמחה.

נסך השר עם מזונתו אל עבר אחת העגלות, מעמים בכוחות עצמו את המזודה על גבי העגלה, והורה לעגלון לצאת לדרך מרחקת ביותר, לקצה גבול הממלכה, שם בשוק המקומי קנה למצא את מברקשו, יהלום יחודי, המתאים לכתרו של המלך ירום הודו.

אף בהגיעו למחוז חפצו, מה רבה הייתה אכזבתו, הגדול שביחלומים אינו אלא פגדל גרגיר חרדל, ואילו הוא בדמיונו חזה משהו גדול בהרבה.

מסתובב הוא בין הרוכלים, עובר מסמטה לסמטה, תר בעיניו אחר יהלום מיוחד, עד אשר לחש לו באוזניו אחד הסוחרים, כי שמע על סוחר שגר בעיר סמוכה ומחזיק בידיו יהלום ענקי ומרהיב.

לשמע השמועה החיש פעמיו אל עבר העיר הסמוכה, כשהוא פונה ליעד המדבר.

לאחר חפוש קצר מצא את הסוחר שהסכים להכניסו אל בית גנניו, שם חשף בפניו את האוצר הנדיר.

זה יהלום בגדל של ביצה, מרהיב בגופו, ונדיר בגדלו.

קריאת התפעלות נפלוטה מפיו.

אבן, יהלום שפנה לכתרו של מלכי האהוב והנצרך.

שלשל השר את כל כספו ורכישו לידיו של הסוחר, תור לעגלה שהמתנה בחוץ, בדרך חזרה לעיר המלכה.

העגלה ממקצת עולה ויורדת, עצמותיו כואבות ודואבות, לא הספין הוא עד הזמנים הללו לטלטולים מפרקים שפאלו, מפל רכישו הרב לא נותרה פרוטה בכיסו, אף את אשרו ושמחתו של השר לא נתן לתאר.

סוף סוף יוכל הוא להכיר בפני המלך מקצת שמו המוקצת של טובתו.

תור לביתו הדל, פאָשר ובשמחה, המתין בקצר רוח ליום המיעד, בו יוכל להגיש בפני מלכו האהוב והנצרך את התשורה היקרה, בה השקיע את כל מרצו ורכישו, ולהביע בפניו רחשי תודה והכרת טובה.

לאחר מספר ימים בהגיע העת, לבש את מחלצותיו החגיגיות ופנה אל עבר ארמונו המלוכה, כשהוא נושא בתיקו את היהלום הנדיר והמרהיב.

בהכנסו לתוך היכל החגיגות, רואה הוא את המלך מסב

עצמותיו דאבו, הן לא הספין הוא עד כה לטלטולים מפרקים שפאלו.

בגמים עברו, רגיל היה לנסע בכרכרות פאר, בלווי צמד משורתיים החודים למלוי רצונו, כלו אומר כבוד וחדר, פאָה לשור נכבד שפמחה.

אף פעת עם כל הקשי, הלאות והפאב החודר לעצמות, החיף לא מש לרגע משפטיו.

משחזר הוא לעצמו מדי מספר שעות את הדפיקות העדינות שנשמעו בדלת טרקלינו המפאָר לפני קרוב לחדש ימים, בשעות הערב המקדמות.

המשרת שנשלח לפתח את הדלת, החזיר כסיד, התאבן על מקומו בלא יכלת להניע אבר.

השר שחזה במחנה מרחוק האיץ פסיעותיו אל עבר פתח הסרקליו, ונבהל אף הוא למראה הלא שגנתי.

היה זה המלך בכבודו ובעצמו, שעמד במלוא הדרו בפתח בית נאמנו ואיש סודו, השר הנכבד.

"מה לך מלכי? הרם כי טרחת להגיע אל ביתי?", קרא אליו השר, כשהוא פונה אליו ביראת כבוד ומכבדו להקנס לסלון הסרקליו.

"תודה", השיב המלך, כשהוא מחנה בידו שאין לו פנאי להקנס פנימה.

"רק בקשה קטנה לי אליך" הישר המלך מבטו אל עבר השר: "מתוך הערכה והוקרה מרבה על פועליך הרבים למען ארץ מולדתנו, רציתי להזמין באופן אישי לחגיגות העשור למלכותי..."

"כידוע לך, אינני אוהב טקסים רשמיים ורעשניים, לכן אינני רוצה לשלח הזמנות רשמיות והמוניות, אלא אני מזמין באופן אישי את ידידי הקרובים ובני משפחתי לחוג יחד בעוד חדש ימים את חגיגות שנת העשור למלכותי..."

"אבל כבוד אדוני המלך ירום הודו", פנה אליו השר בתמימה, "נתן לשלח שליח לקרא לי שאבוא לארמונו המלוכה, מדוע זה טרח אדוני המלך בכבודו ובעצמו להגיע אל ביתי?"

"רציתי לנצל את ההזדמנות, להביע בפניך את הערכתי והוקרתי המרבה על עצותיך הנבונות, ועל מסירותך הרבה למען כלל אזרחי הממלכה", השיבו המלך.

"תודה לך אדוני המלך", השיבו השר כשהוא קד לפניו בהנצעה, תודה על ההזמנה, ועל כף שזכיתי להיות מקרב אל הוד מלכותו."

המלך סב על עקבותיו, כשהשר צועד אחריו ומלווה ביראת כבוד אל עבר הפקרה המלכותית שהמתנה לו בחוץ.

בעודו דורך על מפתן ביתו, מהרהר בהזמנתו האישית של מלכו האהוב והנצרך, אמלה בלבו ההחלטה, כי ברצונו להעניין למלכו המערה והקרה מתנה יחידית לרגל חגיגות העשור למלכותו.

מתנה יחידית ויקרתי, המתאימה למלך רם ונשא, ואשר תביע בפניו את הערכת והוקרת כל גני הממלכה.

לאחר ההלבטיות רבות, החליט כי ימכר את ביתו וכל רכישו, בכדי לקנות מתנתם יהלום ענק ומרהיב, שישפץ בכתר המלכותי, פאָה וכאיות למלך האהוב והנצרך.

ממחשבה למעשה, למחרת היום מכר את הסרקליו המפאָר בו התגורר והעביר את כל חפציו ומטלטליו לבית פשוט,

ואת הפספף שקבל בתמורה צר יחד עם כל כספי חסכוניותו והטמינם בתוך מזודה גדולה, כשהוא שם את פעמיו לעבר פקר העיר, שם עמדו עגלונים על עגלותיהם ממתינים לנוסעים מזדמנים.

"וירא אליו ה'..." (חא)

ויפרש רש"י - לבקר את החולה (ב"מ פו) אמר רבי חמא בר חנינא יום שלישי למיתו היה ונא הקב"ה וישאל בשלומו.

הקשו המפרשים מנין לו לרבי חמא שהיה זה ביום השלישי למיתו, והרי בשבת (קלד) יש דעה הסוברת שביום הראשון למלה הספנה גדולה יותר מאשר ביום השלישי? וכתב לבאר בספר 'זרע ברך' שלישי על פי המבאר בפרקי דרבי אליעזר (פרק כח) שאברהם אבינו מל את עצמו ביום הכפורים, ואם כן קשה הרי בערובין (מג) מבאר שאין אליהו הנביא בא בשבת לבשר על הגאולה, כיון שלא יכל לרדת מהשמים, מחמת אסור תחימין למעלה מעשרה. ולפי זה יש לשאל איך ירדו המלאכים למטה ביום הכפורים, שהוא חמור משבת. לכן אמר רבי חמא שהיה זה ביום שלישי למיתו, ולא ביום מלתו ביום הכפורים. וממילא אחר יום הכפורים יכלו המלאכים לרדת.

"והנה שלשה אנשים" (חב)

שאל הרב גרשון מווינא, איך לא הבינו אברהם מיד שאין הם בני אדם אלא מלאכים, הרי אדם יש לו צל, ואלו מלאכים, שהם רוחניים, אין להם צל. אלא התרוץ הוא שהפסוק אומר שהיה זה 'חם היום', והינו בחצות היום, והרי אז החמה בראש כל אדם, ואין צל כלל, גם לכו אדם, וממילא חסר הצל לא יכל להיות סימן. (דרוש שמואל).

ויספיק 'צנצנת מנחם' כתב שאכן אברהם אבינו רצה לבדק על ידי סימן הצל, ולכן לא הכניס אותם אל האהל, אלא האכלים תחת העץ (הלן ג-ד), כי באהל אין צל כלל. אבל תחת העץ יכל להפיר פשיע' וכן שהיה שם צל.

"וירא וירץ לקראתם מפת האהל" (שס)

בשבת (קכו) דרשו מכאן: גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני שכניה, דכתיב 'ויאמר אדני אם לא מצאתי חן בעיניך, אל נא תעבדו וגו'. והינו ממה שהניח אברהם את השכינה והלך לקבל פני אורחיו.

והקשה המהרש"א (ב"מ פו) מנין לנו מזה שהכנסת אורחים גדולה היא, אולי שזה היא להקבלת פני השכינה?

והביא בספר 'פרי הוללים' לתרץ על פי המבאר בברכות (מג) שאדם הפוסע פסיעה גסה, נטל ממנו אחד מחמש מאות ממאור עיניו, וכל זה במהלך לדבר הרשות, אבל אם פסע פו לצדו מצוה, אין הצדק מזיק.

והנה אצל אברהם כתוב 'וירא וירץ לקראתם' וקשה איך רץ אליהם, הרי פסיעה גסה נוטלת ממאור העינים? וצריך לומר שרץ לדבר מצוה, והיינו לקבלת אורחים, וירצה למצוה אינה מזיקה.

וימנה מדרך שגדולה הכנסת אורחים, כי אם נאמר ששתי המצוות שקולות, מה היה פאן הדבר מצוה, הרי הוא הלך ממצוה, היינו מקבלת פני השכינה, וחונות הקש'ה פיצד רץ? אלא ודאי מוכח שגדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכינה.

"ואקחה פת לחם וסעדו לבכם אחר תעברו" (חג)

מה שהוסיף אברהם 'ואחר תעברו' קשה, שנהא בך כצר עין שאינו חפץ שישהו אצלו. ובאר 'צנצנת מנחם' בהקדים המבאר בברכות (לה) שבלחם יש מעלה אחת שהוא 'סועד' ואלו בינו: של שתי מעלות, גם 'סועד' וגם 'משמח את הלב'. וסעודה נקראת לפעמים על שם הלחם ולפעמים על שם היין. ונהא שיהיה מרבה מהשתיה, נקראת הסעודה על שם הלחם. כי הוא העקר, ואם השתיה מרבה נקראת הסעודה על שם היין. ובערובין (סו) כתוב שאם שתי אדם רק רביעית יין, הדרך מפניה את מה ששתה, אבל אם שתי יותר מרביעית, וכל שכן הרבה, אדברה, הדרך מטרידת.

והנה אברהם אמר להם שיקחו פת לחם וסעדו לבם, ואם ישאלו למה סעודה זו תהיה קרינה על שם הלחם, שאין בה אלא מעלה אחת, ולא תתן לנו הרבה יין, שיש בו שתי מעלות, שסועד ומשמח. לכן הוסיף ואמר להם 'ואחר תעברו', הרי נחפזים אדם ללכת, ואם תשתו הרבה הדרך מטריד אתכם, לכן עדיף שאברהם לכם בלחם מאשר ביין.

ובמשל חכמה כתב (על דרך הלצה) על פי שיטת הרא"ם (ס"ד) שאכילה בלי שתיה אינה מחיבת ברכת המזון, לכן אמר להם שיקחו פת לחם, בלא שתיה, וממילא מיד 'ואחר תעברו' תוכלו תכף ללכת, לפי שלא תצטרכו לבדו. [אמנם להלכה, דעת הפוסקים שבכל אפן מברך].

**מעשה
לפרשה**

"ויאמר אברהם, כי אמרתי רק אין יראת א-לקים במקום הזה" (כיא)

"אכסנאי שבא לעיר, על עסקי אכילה ושתיה שואלים אותו". (רש"י, על פי ב"ק צב).

היה זה בערב גמיו של רבנו ישראל מאיר הכהן מראדין, בעל ה'חפץ חיים' זצוק"ל. כחו בך לא היה עמו כמיימים ימימה לטל את מקל הנדודים, ולצד השעה רצה לכנס את גדולי ישראל, על פו כנס אספת רבנים במעון הקדש שלידי ראדין.

בקצור רוח המתין ה'חפץ חיים' לגדולי ישראל, ובמיוחד לרבן של ישראל הגאון רבי חיים עוזר, בעל ה'אחייעזר', שהיה אף הוא אמור להשתתף בכנס. מיד עם בואו של רבי חיים עוזר קם ה'חפץ חיים' וחבקו ושחמו עמו מאד.

"יש לנו פעת מנין" אמר אחד הרבנים הנוכחים, בראותו שיחד עם רבי חיים עוזר נשלם מנין עשרה, ונכל לגשת להתפלל מנחה בצבור.

קששם את ה'חפץ חיים' התנגד לקב מיד, באמרו: "לא נזכר בשום מקום שבבוא אורח יש לשאלו אם הוא רוצה להתפלל. אלא אלא למדנו שבבוא אכסנאי לעיר שואלים אותו מיד על עסקי אכילה ושתיה, או דואגים למנוחתו". ותוך כך הוא פנה לרבי חיים עוזר והציע בפניו לאלל דבר מה. קשה שיהיה בשלילה, הציע לפניו ה'חפץ חיים' לומר "הרי ודאי כבודו עיר מהדרך".

כך השתדל ה'חפץ חיים' לשמש אותו כפי שכוחותיו הרשו לו. רק לאחר מכן התפנו לגשת לתפלת מנחה.

**שבת
קדש קדשים**

לרגל יום השנה לפטירתו של
מרנא בעל ה'חזון איש' זצוק"ל
בס"ו כמר קשן תשי"ד

הנני להביא פאן עבודות ונהגות מהליכותיו בעניני למוד התורה בימי שטי, ערב שבת קדש, ויום השבת תשואות חן למקבדני בעל העלון 'שבת לה' שבטוב עין פתח בפנינו מאוצרותיו.

יום ששי אחר הצהרים הרי הוא בבחינת 'מת מצוה'

ה'חזון איש' זצ"ל אמר פעם לבחורי ישיבה: 'יום ששי אחר הצהרים הוא בבחינת 'מת מצוה'! שאין פמיט לומדים בזמן הזה'. קשהא מוסיף לספר על סגלת הזמן הזה: 'בעל הט"ז והגאון רבי עקיבא אגר זצ"ל, הגיעו לדרגתם הגדולה - מהלמוד שלמדו בזמן הזה'!!

לומד שטיקל נמרא בעל פה

פעם אחת, שח ה'חזון איש' זצ"ל לתלמידו אודות מנהגו בליל שבת, שהנו נזהר מלקרא לאור הנר או נירה חשמלית,

וממילא אין באפשרותו לעין בספר, לפיכך, הוא מקפיד להקדים ביום ששי לשון לעצמו שטיקל נמרא עד אשר ידע אותו בעל פה, וכליל שבת הוא לומד ועמל על שטיקל נמרא וז...

עמל התורה עד כלות הכוחות - בליל שבת קדש

הגאון רבי ישראל מאיר זכריש זצ"ל - רב בית המדרש 'ירחי פלה', מתאר מחזה נורא של עמל התורה עד כלות הנפש, בליל שבת קדש: 'הדבר היה בליל שבת אחד, שומע אני קולות הולכים וגוברים ממעונו של רבני ה'חזון איש'... אמרתי לעצמי, אלך לבדק ולראות מאין יצאו ומה אעו. פאשר נכנסתי אל בית ה'חזון איש', מצאתי את רבני הנהג בתורה בעל פה, פאשר על השלחו היתה מנחת מנורת הנפש שהאידה מעט... גנני פניו האדימו והלבני - עד אשר ורדתי הפנים נראו מבחוץ, וכך הוא למד בקול גדול ועצום... ומרב אימה נפחד - ברחתי ויצאתי החוצה...'. והוסיף בעל המעשה: 'עד היום - מתחרט אני על כך שלא נשאיתי להמשיך ולראות ציר של עמל התורה עד כלות הנפש! וללמוד לעשות כמותה... ומי שחושב שהוא הנהג בתורה עד כלות הכוחות - ה'חזון איש' מכחישו!!

בליל שבת חסר תורה בעולם!

מספר הר"ר שמעון וזבלד: 'בישיבת 'סלבודקא' בבני ברק - היה בשבת תאונה על ידי גנרטור, הורקאת מרן ה'חזון איש' זצ"ל. פעם אחת בליל שבת קדש ככה הגנרטור של הישיבה, ואחד החברים הציע, שהיות ואי אפשר עתה ללמוד בהיכל הישיבה - הבה נלך לשלחנו של אחד מהאדמו"רים בבני ברק... וכן, יצאנו קבוצת בחורים מהישיבה אל עבר הישיבה... באמצע הדרך פניתי אל חברי ואמרתי להם: 'הבה נכנס אל ה'חזון איש' להתבאר בברכת גוט שבת'. נכנסנו למעונו, והיות ותמיד הגענו אליו בליל שבת בשעה מאחרת יותר, לאחר גמר ה'סדר' למוד, מיד פנה אלינו ה'חזון איש' בשאלה: 'זה לא אמצע ה'סדר' בישיבה? -

התנצלות ואמרתי שהגנרטור בישיבה כבה...

אבל ה'חזון איש' לא ותר, ואמר על אתר: 'בליל שבת קדש חסר תורה בעולם! הרי אנשים שעובדים כל השבוע - מוצאים לעצמם זמן מנוחה, ואלו אחרים - הולכים לשלחן רבם, ורק בישיבות הקדושות - יושבים ולומדים בזמן גדול זה! תשבו שנים בספר אחד ותלמדו...'

למותר לצין, שתכנינו התבטלה, ושכנו ללמוד בזמן שחסרה תורה בעולם...!

הבנת עמק הסבא - רק על ידי ה'נשמה יתרה'

רגיל היה רבנו בעל ה'דרכי שמואל' זצוק"ל לספר: פעם אחת בליל שבת קדש, התחדש ל'חזון איש' סבא עמקה מאד בסוגיא ד'תורה שליחות אצל הבעל', לאחר שהפך בה בכל צדדיה והבטיח, הרצה את הדברים בפניו פו ביהו, וקשפים הפסוק: 'סבא פואת, אין להבין את עמקוה ה'נשמה, ולחוש ב'נשמה' שלה, וזלת ליל שבת קדש, פאשר יש לו לאדם נשמה יתרה'.

מתיקות התורה בלמוד ליל שבת

אחד מתלמידי מרן ה'חזון איש' ז"ע ספר: 'שמעתי פעם מפי מרן ה'חזון איש' זצ"ל, שלקים בליל שבת קדש אחר חצות, ללשקד בתורה הקדושה - הרי שיש זהה נעימות ונענ כה גדול!!! עד כדי כך - שאם נזכר הרי מרגיש בטעם הנפלא והמתוק הזה - הרי שהיה מתגד תכף ומיד! ומצטרף לעם שפכה לו...'

הרי זה מושב לצים!

ספר הגאון רבי מיכל יהודה ליפסוביץ זצ"ל: 'זכרתי אבדא, שהיינו רגילים הרבה פעמים להכנס בליל שבת קדש אחר תפלת 'קבלת שבת' לחדרו של מרן בעל ה'חזון איש' ז"ע, ובאחת הפעמים התישבנו לפניו - והיו עמנו עוד כמה תלמידי חכמים - ולא דברנו כלום... אז פתח מרן ז"ע והחל לומר את דברי התנא פאבות: 'שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב לצים', ומיד התחיל לדבר בלמוד...

ברכת מזל טוב לבחור הבר מצוה היקר והחביב

אליהו נ"י בן הרה"צ ר' שמואל מרדכי פרוש שליט"א

לרגל הכנסו לעול תורה ומצוות

יהי רצון שיעלה מעלה בתורה ויראת שמים ויגדל לתפארת בית ישראל

שמת הבר מצוה תתקיים ביום ב' יט בחשוון פ"ו באולמי 'קהלות יעקב' רח"ו וינוגד 11 נה יעקב י-ם